

ДОЦИМОЛОГИЯ. МЕТОДИ ЗА КОНТРОЛ И ОЦЕНКА

DALE CARNEGIE®
TRAINING

Доц. С. Цветкова, д.нс

- Доцимологията е направление в дидактиката и включва “различните системи, форми, методи, техники, средства и процедури за изпитване и оценяване в училище и другите образователни институции”.
- Началото и се свързва с публикуването на първите доцимологически изследвания на Анри Пиерон в края на второто десетилетие на XX век. Понастоящем е самостоятелна област в педагогическата теория.

- Съществува пряка зависимост между целите, съдържанието, методите и формите на обучението и целите, съдържанието, методите и формите на проверка и оценка, като първите са определящи.
- Процесът, чрез който се извършва мониторинг на резултатите от обучението е *процес на проверка*, а *оценката* е крайният израз на тези резултати.

1. Функции на контрола и оценката:

- Гносеологична - спомагат за задълбоченото вникване в учебния материал
- Дидактическа – чрез тях се оптимизират знанията, уменията и навиците.

Възпитателна

Контролно-осведомителна

Диагностична и прогностична

Регулираща

Стимулираща

Формираща

2. Видове контрол и проверка:

В зависимост *от времето* на прилагането на контрола бива:

- Предварителен (в началото на учебната година)
- Текущ (в хода на обучението, дава възможност за обратна връзка и своевременни корекции)
- Периодичен (прилага се при завършване на логически завършена част, дял, раздел и др., взимат се под внимание резултатите от текущия контрол)
- Заключителен (в края на учебната година)

Според *обхвата на обучаемите*
проверката бива:

- Индивидуална;
- Групова;
- Фронтална;
- Масова.

Според *начина, по който се извършва* проверката бива:

- Устна
- Писмена
- Графична
- Тестова
- Практическа
- Програмирана
- Комбинирана

3. Изисквания.

- Индивидуалност;
- Системност;
- Обективност;
- Всестранност;
- Диференциран подход;
- Единни изисквания;
- Разнообразие – различни видове контрол.

4. Методи за контрол и оценка.

- 1. Наблюдение
- 2. Устно изпитване
- 3. Писмено изпитване
- 4. Практическо изпитване
- 5. Тестово изпитване

Развитието на доцимологията се свързва с широко дискутирания въпрос за активното използване на тестове, анкети, програмирани учебници и помагала, компютърно оценяване на обучаемите. Идеята е постигане на по-висок обективизъм в контрола и оценяването.

Дидактическият тест е научен метод за изследване на определени качества на личността, който се провежда при спазване на определени условия. Тестът има конкретна научнообоснована цел, свързан е с определени учебни изисквания, структурира се според предварително приети условия; резултатите имат цифров израз, който се сравнява с фиксирани норми.

- *Предимствата* на теста са: кратко време; еднакви условия; еднакви критерии; по-висока обективност при оценяването. *Недостатъци*: репродукция на знания; не се проследява логиката и методите за решаване на задачите; не се оценява личността; допуска се използване на тестове, които не са апробирани.

4. Форми на контрол във висшето образование:

- 1. Колоквиум* (от лат. – разговор, беседа) – използван често за периодичен контрол;
- 2. Зачот* – използва се за заключителен контрол; не се поставя оценка; след явяването, студентът продължава в следващия етап;

- *Изпити (семестриални, държавни)* – за заключителен контрол; оценяват се задълбочеността на знанията и уменията, значимите професионални качества, степента на подготвеност.
- *Защита на курсови и дипломни работи* – при завършване на обучението по дисциплина или степен на образование.

Съществуват две основни стратегии за оценяване

- *Нормативното оценяване* позволява сравнение на индивидуалните достижения на обучаемите спрямо общите показатели и норми, валидни за всички. Определя персоналното място спрямо популацията.
- *Критерийното оценяване* дава възможност достиженията да бъдат сравнени с определени стандарти (критерии) – ДОИ. Приема се, че за *граница на успешност* е усвояване на 60-70% от предвидените знания.

5. Системи за оценяване:

- Буквена (А, В, С, D) – постиженията в проценти, разновидност – точковата сума 0-100 т.
- Цифрова – оценката се изразява с число
- Система „минава/остава”, „зачита се/не се зачита”

